

РЕШЕНИЕ

07.08.2020

Әгерже шәһәре

КАРАР

№ 49-4

Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турында нигезләмәне раслау хакында

Татарстан Республикасы Яшьләр эшләре буенча министрлыгының «Татарстанның яшьләр командасы» программасын гамәлгә ашыру кысаларында муниципаль берәмлек Советы каршындагы Яшьләр парламентын формалаштыру турында 2020 елның 16 июленнән 2752 номерлы «“2020 елда “Автобус. Яшьләр вакыты” яшьләр акциясен үткөрү турында» хатын үтәү йөзеннән, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турында кушымта итеп бирелгән Нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы “Яшьләр парламентын төзү турында» 2015 ел, 28 гыйнвар, 39-2 нче карары үз көчен югалткан дип санарга.

3. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составында Әгерже муниципаль районының рәсми сайтында (<https://agryz.tatarstan.ru>) урнаштырырга һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советының законлылык, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комитетына йөкләргә.

Муниципаль район башлыгы урынбасары,
Совет рәисе урынбасары

Р.Т. НУРИСЛАМОВ

Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турында Нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы каршындагы яшьләр парламенты (алга таба - Яшьләр парламенты) Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы (алга таба - вәкилләклә орган) эшчәнлегенә яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен законнар һәм норматив хокукый жайга салу, яшьләр проблемаларын хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү, яшьләр өчен законнар чыгару эшчәнлегенә күнекмәләрен үзләштерүдә һәм Татарстан Республикасы яшьләренә Россия яшьләр парламентаризмы хәрәкәтендә катнашуында шартлар тудыру өлкәсендә ярдәм итү максатларында төзелә.

2. Яшьләр парламенты вәкилләклә орган каршындагы киңәшмә һәм консультатив орган булып тора һәм Яшьләр парламентының әлегә Нигезләмәсе һәм регламенты нигезендә ижтимагый башлангычларда үз эшчәнлеген гамәлгә ашыра.

3. Яшьләр парламенты вәкилләклә орган вәкаләтләре чорына төзелә.

II. Яшьләр парламентының төп бурычлары

4. Яшьләр парламентының төп бурычлары булып тора:

1) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы муниципаль берәмлек территориясендә кулланыла торган норматив хокукый актлар (алга таба - норматив хокукый акт) эшлэгәндә яшь гражданның инициативаларын күрсәтүдә ярдәм итү;

2) яшьләрнең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре өлкәсендә норматив хокукый актларны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

3) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы муниципаль берәмлекнең норматив хокукый актлары проектларын карауга әзерләү буенча вәкилләклә орган эшчәнлегендә катнашу;

4) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы норматив хокукый актлар мониторингын гамәлгә ашыру буенча вәкилләклә орган эшчәнлегендә катнашу;

5) муниципаль берәмлек территориясендә яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау өлкәсендәге законнарны гамәлгә ашыруны ижтимагый тикшереп торуну гамәлгә ашыру;

6) Яшьләр даирәсендә яшьләрнең хокукый культурасын һәм юридик грамоталылыгын күтәрүгә һәм актив гражданлык позициясен формалаштыруга юнәлдерелгән агарту һәм аңлату эшләре алып бару;

7) дәүләт яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру буенча жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә турында яшь гражданның фикерен өйрәнү;

8) ижтимагый әһәмиятле идеяләренә һәм инициативаларны яклау һәм алга

жибәрү, тәжрибә алмашу максатларында халыкара, гомумроссия, төбәкара, региональ һәм жирле яшьләр һәм балалар ижтимагый берләшмәләре белән даими хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

9) Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты белән мәгълүмати хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

10) Яшьләр парламентын төзүнең тиешле максатларына туры килә торган һәм законнарга каршы килми торган башка бурычларны хәл итү.

III. Яшьләр парламентының составы һәм аны төзү тәртибе

5. Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче Россия Федерациясе гражданны, яшьләр парламенты әгъзасы буларак, үз вәкаләтләрен раслаган көнне дә кертеп, 18 яшьтән 35 яшькә кадәрге яшьләр парламенты әгъзалары булырга тиеш.

6. Яшьләр парламенты конкурс нигезендә муниципаль берәмлек яшьләрен вәкилләккә органда депутатлар санына тигез санда тәкъдим итүче гражданнырдан төзелә.

7. Әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән яшьләр вәкилләреннән төзелә торган Яшьләр парламентының персонал составы Татарстан Республикасы территориясендә Яшьләр парламентын төзү буенча әлеге Нигезләмәгә кушымта булып торучы конкурс турындагы нигезләмә нигезендә үткәрелә торган конкурс нәтижәләре буенча билгеләнә.

8. Яшьләр парламенты составына Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзалары керә. Яшьләр парламенты составына Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзаларын кертү тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен тәкъдим итә торган конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

9. Яшьләр парламенты составына 35 яшькә кадәрге вәкилләккә орган депутатларын кертү, аларны Яшьләр парламенты составына кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

10. Яшьләр парламенты составына керү нияте турында гариза вәкилләккә орган депутаты тарафыннан яшьләр парламенты Советына жиберелә.

11. Яшьләр парламенты составына вәкилләккә органда фракция булган партия вәкилләрен кертү (алга таба – партия вәкиле) конкурстан тыш гамәлгә ашырыла. Партия вәкиле булып, вәкилләккә органга сайлауларда партия кандидатлары исемлеге составына кергән яшьләр парламенты составына кертелгән көнне, 35 яшькә кадәрге Россия Федерациясе гражданы булырга тиеш. 12. Яшьләр парламенты составына партия вәкилен кертү партия вәкиленең шәхси гаризасы һәм Вәкаләтле органда тиешле фракциянең документаль рәсмиләштерелгән карары нигезендә Яшьләр парламенты Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла. Яшьләр парламенты составына партиянең бер вәкиле кертелә.

13. Алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты Советы, конкурс буенча сайланган вәкилләккә органда депутатлар санына тигез кеше санын, тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен тәкъдим итүче Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзалары санын, вәкилләккә орган депутатлары һәм конкурстан тыш составка кертелгән партияләр вәкилләрен исәпкә алган Яшьләр парламентының йомгаклау составын билгели һәм яшьләр парламенты әгъзаларының вәкаләтләрен раслый. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентының йомгаклау санын билгеләү һәм аның әгъзаларының вәкаләтләрен раслау муниципаль

берәмлекнең вәкиллекле органы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы Советы тарафыннан, ә ул булмаганда – вәкиллекле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

14. Үз кандидатурасын тәкъдим иткән яшьләр парламенты әгъзасы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, әлеге Нигезләмәнең 6 пункты нигезендә, яшьләр парламенты әгъзасы итеп, тиешле исемлек буенча иң күп тавыш жыйган кандидат билгеләнә. Күрсәтелгән карар Яшьләр парламенты Советы тарафыннан 10 көн эчендә кабул ителә.

15. Әлеге нигезләмәнең 14 пунктында күрсәтелгән исемлектә, иң күп тавыш алган башка кандидатлар булмаган очракта, яшьләр парламенты әгъзаларын сайлау әлеге Нигезләмә нигезендә конкурс уздыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

16. Конкурс нәтижәләре буенча Яшьләр парламенты әгъзалары саны әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында билгеләнгән санга туры килмәсә, яшьләр парламенты әгъзаларының житмәгән санын сайлау әлеге Нигезләмә нигезендә конкурс үткәрү юлы белән гамәлгә ашырыла.

17. Яшьләр парламенты Регламентында каралган очракларда Яшьләр парламенты әгъзасы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

IV. Яшьләр парламенты эшен оештыру

18. Яшьләр парламентының беренче утырышы алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты Советы тарафыннан (Яшьләр парламентының беренче утырышы муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы каршындагы Яшьләр ижтимагый палатасы советы тарафыннан, ә ул булмаганда - вәкиллекле орган тарафыннан) чакырыла.

19. Яшьләр парламентының беренче утырышын алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты рәисе (беренче чакырылыш Яшьләр парламентының беренче утырышы - муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы каршындагы ижтимагый яшьләр палатасы рәисе, ә ул булмаганда - вәкиллекле орган вәкиле) ача.

20. Беренче утырышта Яшьләр парламенты әгъзалары Яшьләр парламенты әгъзалары арасынан ачык тавыш бирү юлы белән Яшьләр парламенты рәисен, рәис урынбасарларын, жаваплы сәркатибен сайлыйлар, Яшьләр парламентының сан составын билгелиләр һәм аның әгъзаларын сайлыйлар, Яшьләр парламенты комиссияләрен төзиләр һәм аларның рәисләрен сайлыйлар. Яшьләр парламенты рәисенә кандидатлар үз эшчәнлек программаларын тәкъдим итәргә тиеш.

Яшьләр парламенты рәисе урынбасарлары саны Яшьләр парламенты рәисе тәкъдиме буенча Яшьләр парламенты тарафыннан билгеләнә.

21. Яшьләр парламенты утырышы, әгәр анда яшьләр парламенты әгъзаларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе катнашса, тулы хокуклы була.

22. Яшьләр парламенты үз эшчәнлегендәге юнәлешләр буенча эшче һәм эксперт төркемнәре төзи, тәкъдимнәр әзерли һәм кабул итә, аларны Әгерже муниципаль районының вәкиллекле органына һәм жирле үзидарә органнарына жиберә.

23. Яшьләр парламенты карары, Әгәр аның өчен Яшьләр парламентының сайланган әгъзалары саныннан, шулай ук аның составына кертелгән Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты

эгъзаларының, тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен, вәкиллеке орган депутатлары һәм партия вәкилләренә күпчелеге тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

24. Яшьләр парламентын Яшьләр парламенты рәисе житәкли, аның вәкаләтләре Яшьләр парламенты регламенты белән билгеләнә.

25. Яшьләр парламенты Советы:

1) Яшьләр парламенты һәм аның комиссияләре эшен оештыра һәм координацияли;

2) Яшьләр парламенты регламентын эшли һәм аны яшьләр парламенты раславына тәкъдим итә;

3) Яшьләр парламентының чираттагы елга эш планнарын эшли һәм аларны Яшьләр парламентына раслауга тәкъдим итә;

4) Яшьләр парламенты регламенты нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

26. Яшьләр парламенты комиссияләре үз функцияләре нигезендә тәкъдимнәр һәм карарлар проектларын яшьләр парламенты утырышларында карау өчен әзерлиләр.

27. Яшьләр парламенты эшендә Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы, Дәүләт Советы депутатлары, муниципаль берәмлекләренә вәкиллеке органнары депутатлары, шулай ук, чакыру буенча, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары житәкчеләре, муниципаль берәмлекләренә башкарма комитетлары вәкилләре, Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдә булган сәяси партияләр һәм ижтимагый оешмалар житәкчеләре, башка вазыйфаи затлар катнаша ала.

**Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль
районы Советы каршындагы Яшьләр
парламенты турындагы нигезләмәгә
кушымта**

**Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы каршында
яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс турында нигезләмә**

I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1. Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы каршында Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс (алга таба - конкурс) үткәрүнең гомуми принципларын һәм тәртибен билгели.

2. Конкурс Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты составын формалаштыру максатында (алга таба - яшьләр парламенты) Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советында (алга таба - вәкиллекле орган) депутатлар санына тигез санда кеше саны буенча оештырыла.

II. БӘЙГЕНЕ ОЕШТЫРУЧЫ

3. Конкурсны оештыру һәм үткәрүне оештыру комитеты (алга таба - Комитет) гамәлгә ашыра.

4. Комитет составы вәкиллекле орган, алдагы чакырылыш яшьләр парламенты вәкилләре (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын - муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы каршындагы иҗтимагый яшьләр палатасы вәкилләре - төзү буенча конкурс үткәргәндә) муниципаль берәмлекнең башкарма хакимияте органы вәкилләреннән тигез нигездә төзелә.

5. Комитет составы, шул исәптән аның рәисе, алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын төзү буенча конкурс үткәрү комитетына карата - вәкиллекле орган каршындагы иҗтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда - вәкиллекле орган тарафыннан) раслана. Комитетның саны кимендә 3 кеше булырга тиеш түгел.

6. Комитет:

1) конкурста катнашу өчен гаризаларны Интернет челтәрендә бәйгенең рәсми мәгълүмат ресурсы булган <http://molparlament.tatar> сайтында (алга таба-мәгълүмат сайты) кабул итә;

2) конкурста катнашучылар белән үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыра;

3) конкурстка йомгак ясый;

4) әлеге Нигезләмәдә каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

7. Комитет утырышы, әгәр анда Комитетның расланган әгъзаларының яртысыннан артыгы катнашса, хокуклы дип санала.

8. Комитет карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, комитет рәисе тавышы хәлиткеч булып тора.

9. Комитет вәкаләтләре Яшьләр парламентының йомгаклау составы расланганнан соң туктатыла.

III. КОНКУРСНЫ ҮТКӘРҮ ШАРТЛАРЫ ҺӘМ ТӘРТИБЕ

10. Конкурсны игълан итү, шул исәптән аны үткәрү вақыты турында карар алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты тарафыннан кабул ителә. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс игълан итү, шул исәптән конкурсны үткәрү вақыты турында карар вәкиллекле орган каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы тарафыннан кабул ителә, ә ул булмаганда – вәкиллекле орган тарафыннан кабул ителә.

11. Конкурсны игълан итү турындагы карар, конкурсны уздыру шартлары һәм сроклары турындагы мәгълүмат Комитет тарафыннан конкурсны мәгълүмати сайтта игълан итү турында карар кабул ителгән көннән алып биш эш көне эчендә урнаштырыла, шулай ук вәкиллекле органның Интернет челтәрендәге рәсми сайтында урнаштыру өчен жибәрелә.

12. Яшьләр парламенты әгъзаларына кандидатлар Яшьләр парламенты турындагы нигезләмәнең 5 пунктында билгеләнгән таләпләргә туры килергә тиеш.

Конкурста Яшьләр парламенты әгъзалыгына хөкем ителүе кире алынмаган (юкка чыгарылмаган) затлар, шулай ук Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексының 20.3 һәм 20.29 статьяларында каралган административ хокук бозулар кылган өчен административ жаваплылыкка тартылган (жәлеп ителгән) затлар катнаша алмый.

13. Конкурс этаплап үткәрелә.

14. Конкурсның беренче этабы Конкурста катнашырга теләк белдергән гражданнар тарафыннан гаризалар кабул итүне үз эченә ала.

15. Гаризалар электрон рәвештә мәгълүмати сайтка тапшырыла;

16. Гариза составына керә:

1) алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча шәхсән гариза (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын формалаштырганда - вәкиллекле орган каршындагы Яшьләр ижтимагый палатасы карары белән, ә ул булмаганда - вәкиллекле орган тарафыннан);

2) кандидатның узган чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча тутырылган анкетасы (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын формалаштырганда - вәкиллекле орган каршындагы ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда - вәкиллекле орган тарафыннан). Анкетада мәжбүри тәртиптә конкурста катнашу өчен үз кандидатурасын күрсәткән гражданның әлегә Нигезләмәнең 12 пунктында булган таләпләргә туры килүен билгеләргә мөмкинлек бирә торган белешмәләр күрсәтелергә тиеш;

3) гражданның шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалыгы.

17. Конкурста катнашу өчен гражданнар гаризалары турыдан-туры Комитет тарафыннан кабул ителә.

18. Бирелгән (юнәлешле) заявклар Комитет тарафыннан тикшерелә. Тикшерү нәтижәләре буенча Комитет заявка кабул итү һәм конкурсның киләсе этабында катнашу өчен рөхсәт бирү турында карар кабул итә. Киләсе этапта катнашуга рөхсәт ителгән Яшьләр парламенты әгъзалыгына кандидат статусын ала (алга таба - кандидат).

19. Конкурсның икенче этабы яшьләрне Яшьләр парламенты составын формалаштыру буенча конкурс буенча тавыш бирүгә жәлеп итү буенча кандидатлар катнашында чаралар үткәрүне үз эченә ала.

20. Комитет тарафыннан кандидатлар катнашында чаралар исемлеге төзелә. Һәр кандидат кандидат кандидат мөстәкыйль рәвештә билгеләнә торган бер генә

чарада да катнашырга тиеш. Чарада кандидат катнашмаган очракта, Комитет аны конкурста катнашудан читләштерә.

Кандидат законнарга каршы килми торган чараларны үз ярдәмендә мөстәкыйль үткәрә.

21. Өченче этап кандидатлар өчен тавыш бирү үткәрүдән гыйбарәт.

22. Конкурста катнашу өчен гаризалар Интернет челтәрендә бәйгенең рәсми мәгълүмат ресурсы булган <https://open.tatarstan.ru/polls> сайтында (алга таба- тавыш бирү сайты) кабул ителә.

23. Тавыш бирүдә Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче, 14 яшьтән 35 яшькә кадәрге Россия Федерациясе гражданны (алга таба - тавыш бирүдә катнашучы) катнаша.

24. Тавыш бирүдә катнашучы чикләнмәгән санда кандидатлар өчен үз тавышын бирә. Шуң ук вакытта муниципаль берәмлектән кандидат өчен Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлеге территориясендә яшәүче бары тик тавыш бирүдә катнашучы гына тавыш бирә.

25. Тавыш бирүдә катнашучы кандидатлар өчен үз тавышларын бер генә тапкыр бирә.

26. Дүртенче этап үз эченә конкурсның тавыш бирү нәтижәләрен игълан итү һәм бастыруны ала.

27. Конкурста Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлегендә иң күп тавыш жыйган кандидатлар жиңүче дип таныла.

28. Тавыш бирү нәтижәләре <http://molparlament.tatar> мәгълүмати сайтында урнаштырыла.

29. Конкурсны үткәрү вакыты, шуң исәптән конкурсның һәр этабы вакыты, конкурсны үткәрү турында карарда билгеләнә.